

M.A. (PART-I)

MARATHI

SUDY OF FORMS OF
LITERATURE-STORIES
(PAPER - I) (JAN-19)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) पाश्चात्य आणि भारतीय समीक्षकांनी सांगितलेली साहित्यप्रकाराच्या वर्गीकरणाची विविध तत्त्वे सांगा

किंवा

(आ) महाकाव्य, कथा आणि कांदबरी हे कथनात्म साहित्याच्या विकासातील तीन प्रकार आहेत मात्र त्यामध्ये साम्यभेद आहेत, या विधानाची चर्चा करा.

२. (अ) 'समाधी आणि सहा गोष्टी' या दिवाकर कृष्णांच्या कथासंग्रहात परिस्थितीच्या रेट्यापुढे हतबल झालेल्या माणसांच्या व्यथा प्रत्ययकारीरित्या चित्रित झाल्या आहेत या विधानाची सत्यता पटवा.

किंवा

(आ) जी.ए. कुलकर्णी यांची कथा जीवनातील निराशा, निरर्थकता आणि परात्मता, हतबलता, नियतीशरणात या प्रमुख आशयसूत्रांच्या आधारे आकार घेते या विधानाची सत्यता पटवा.

३. (अ) बाबुराव बागूल यांच्या कथा मधील वातावरण निर्मितीचे विशेष साधार सांगा.

किंवा

(आ) आलोक या कथासंग्रहातील व्यक्तीचित्रणाचे विशेष सांगा.

४. (अ) ग्रामीण जीवनातील कोणत्या प्रकाराच्या मूल्यसंस्कृतीचे चित्रण सखा कलाक यांच्या 'ढग' या कथासंग्रहातून झाले आहे.

किंवा

(आ) उच्चशिक्षित मध्यमवर्गीय स्त्रीच्या मानसविश्वाचे, तिच्या आधुनिक जाणिवांचे दर्शन घडते. या विधानाची सत्यता गौरी देशपांडे यांच्या कथामधील स्त्री पात्रचित्रणाच्या आधारे स्पष्ट करा.

५. (अ) कमल देसाई यांची कथा समाजातील विविध समस्या पात्रांच्या आधारे कशाप्रकारे मांडतात ते साधार स्पष्ट करा.

किंवा

(आ) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा

(१) कथा आणि ललितगद्य या कथनपर साहित्यप्रकारातील साम्यभेद.

(२) दिवाकर कृष्णांच्या कथेतील बालमानस

(३) रंग-७ या कथासंग्रहातील समाजजीवन

M.A. (PART-I)**MARATHI****HISTORY OF MARATHI
LITERATURE (1874-1960)****(PAPER - III) (JAN-19)**

(३ तास)

एकूण गुण : १००

कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) '१८७४ ते १९२० या कालखंडातील या साहित्यामागे विविध चळवळींची प्रेरणा होती' या विधानाची साधार चर्चा करा.

किंवा

- (ब) मनोरंजन व करमणूक या नियतकालिकांच्या समाजप्रबोधन व वाङ्मयीन कार्याचा आढावा घ्या.

२. (अ) १८७४ ते १९२० या कालखंडातील निबंधवाङ्मयाची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

- (ब) १९२० ते १९६० या कालखंडातील कथा वाङ्मयाच्या स्वरूपाचे ठळक विशेष सविस्तर लिहा.

३. (अ) हरिभाऊ आपटे आणि वा.म. जोशी यांच्या कांदबरी लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

- (ब) १९२० ते १९४० या कालखंडातील मराठी कवितेचा आढावा घ्या.

४. (अ) १९२० ते १९६० या कालखंडातील नाट्यवाङ्मयातील स्थित्यंतराचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

- (ब) १९४० ते १९६० या कालखंडातील मराठी काव्य वाङ्मयाचा आढावा घ्या.

५. (अ) '१९२० ते १९६० मधील समीक्षाविचार कोणकोणत्या केंद्राभोवती फिरत होता' या विधानाचा सोदाहरण आढावा घ्या.

किंवा

- (ब) १८७४ ते १९६० या कालखंडातील ललितगद्याच्या वाटचालीचा आढावा घ्या.

६. प्रत्येक गटातील एक टिपा लिहा

अ गट

ब गट

(१) निबंधमाला

(१) अण्णासाहेब किलोस्कर

(२) रविकिरण मंडळ

(२) नवकवी बा.सी. मर्ढेकर

(३) पण लक्षात कोण घेतो?

(३) नाट्यछटाकार दिवाकर

(४) एकच प्याला

(४) वि.स. खांडेकर

M.A. (PART-I)

MARATHI

LINGUISTIC STUDY OF MARATHI LANGUAGE

(PAPER - V) (JAN-19)

वेळ: ३ तास

गुण: १००

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. प्रत्येक विभागातून किमान दोन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2. एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
3. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
4. दोन्ही विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

- ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाची मुलतत्त्वे स्पष्ट करून अंतर्गत पुनर्रचना पद्धतीचा साधार परिचय करून द्या.
- स्वनपरिवर्तनाचे स्वरूप व त्याचे प्रकार साधार स्पष्ट करा.
- भाषिक आदानाची संकल्पना व प्रकार योग्य त्या उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
- गुणे-वैद्य वादाचे स्वरूप समजावून देऊन मराठी भाषेच्या निर्मितीकाळाविषयीची चर्चा करा.
- विवेचक टिपणे लिहा. (कोणतेही दोन)
अ) भाषेच्या कालक्रमिक अभ्यासाचे महत्त्व
ब) स्वनांचे वर्गीकरण
क) अर्थपरिवर्तनाची कारणे
ड) पिजिन व क्रिओल भाषा
इ) आदिकालीन मराठीचे विशेष

विभाग २

- वर्णनात्मक भाषाभ्यास पद्धतीचे ठळक विशेष साधार स्पष्ट करा.
- उच्चारणस्थानानुसार स्वनांचे वर्गीकरण कसे केले जाते ? ते मराठी स्वनव्यवस्थेच्या आधारे स्पष्ट करा.
- रुपिम प्रक्रिया उदाहरणासह विशद करा.
- बोली ही संकल्पना समजावून देऊन वन्हाडी बोलीचे स्वरूप-वैशिष्ट्ये साधार विशद करा.
- विवेचक टिपणे लिहा. (कोणतीही दोन)
अ) भाषा: एक चिन्हव्यवस्था
ब) वाक्याचे पृथक्करण
क) रुपिमांचे प्रकार
ड) मानस्वर
इ) प्रमाणभाषा व बोली यातील अंतर

*****

M.A. (PART-I)

MARATHI

MODERN MARATHI PROSE & POETRY

(1960- ONWARDS)

(PAPER - VII) (JAN-19)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

तेही पाच प्रश्न सोडवा.
प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) दिलीप पुरूषोत्तम चित्रे यांच्या 'कविता' या संग्रहाचे विशेष योग्य उदाहरणांसह सांगा

किंवा

(ब) पारंपरिक मराठी प्रेम कवितेपेक्षा साठोत्तरी मराठी कविता वेगळ्याच प्रेमानुभूती व्यक्त करू लागली या विधानाची दि.पु.चित्रे यांच्या काव्यसंग्रहाच्या विशेष संदर्भाने चर्चा करा.

२. (अ) आधुनिक कथा म्हणून श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथालेखनाची वैशिष्ट्ये सोदाहरण विशद करा.

किंवा

(ब) 'झळा' आणि 'सूर्य' या कथामधून संवेदनशिल कोवळ्या मनाचा वेध श्री. दा. पानवलकरांनी कसा घेतला आहे. ते लिहा.

३. (अ) लक्ष्मण लोंढे यांच्या 'देवासि जिवे मारिले' या कांदबरीचे विशेष नोंदवा.

किंवा

(ब) मानवी जीवसृष्टी व विज्ञान यांच्यातील नाते 'देवासि जिवे मारिले' या कांदबरीत कशाप्रकारे चित्रित झाले आहे. विवेचन करा.

४. (अ) 'सूर्यास्त' या नाटकांतील राजकीय-सामाजिक संघर्षाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) एक शोकांतिका म्हणून 'सूर्यास्त' या नाटकाचे मूल्यमापन करा.

५. (अ) दलित साहित्याचे विशेष 'बिराड' या आत्मकथनाच्या संदर्भाने समजावून घ्या.

किंवा

(ब) 'बिराड' या आत्मकथनातील निवेदकाच्या जीवनसंघर्षाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

६. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

(अ) 'हेलावती प्राण या सागराच्या' या कवितेतील कवीचे मनोगत

(ब) 'अग्निसर्प' या कथेतील अनुभवविश्वाचे स्वरूप

(क) 'देवासि जिवे मारिले' मधील निवेदक

(ड) 'सूर्यास्त' नाटकातील शालन

(इ) 'बिराड' मधील निवेदकाचे बाबा